

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat:
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 9.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 223.

V Ljubljani, v ponedeljek, 28. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Boj za vojake tretjeletnike v državnem zboru.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, 25. sept.

Zmešnjava nad zmešnjavo.

Dr. Kathrein, stari mešetar, je včeraj pravo pogodil, ko je predlagal konec seje, da se stranke še pogajajo o kompromisu. Dasi v trenutku popolno soglasje krhajo tri nemške stranke na levi, vendar je dvetretjinska večina za nujnost Plačekovega predloga zagotovljena. Na prvi pogled je smešno ta boj, otročja vsa pogajanja o tem, ali je $2+3=5$ ali $3+2=5$. Vsa zbornica je edina, da morajo tretjeletniki s 1. oktobrom domov in se pokličejo v službo novinci v navadnem številu prejšnjih let. Toda dr. Plaček zahteva, kakor sem že včeraj pojasnil, naj vojna uprava brez vsacega novega zakona odpusti tretjeletnike; nemška levica pa, ki vedno jaše ustavnega konja, hoče imeti „ad hoc“ poseben zakon. V ta namen so nujno predlagali, naj se vladna predloga sklene kot zakon. Včeraj do 4. ure popoldne je to zahtevo vzdrževal tudi dr. pl. Koerber v imenu vlade.

Posredovati so začeli češki veleposestniki in Poljaki.

Baron Parish je predlagal k Plačekovi resoluciji dostavek: „Vlada se obenem pooblašča, da pokliče v službo 59.211 vojaških novincev“. Vlada se je v zadnjem trenutku sprijaznila s tem predlogom. To pa je iznenadilo in razburilo nemško levico, ki je šla v ogenj za vlado in njeno predlogo. Ravno vlada je bila, ki je spomlad z vso silo pritiskala na zbornico, da dovoli višje število novincev, vlada je tudi sedaj predložila enak načrt zakona. Levica si je vsvojila vladno predlogo, a v zadnjem trenutku vlada o mahne na desno stran, in to zaneti ogenj na levi.

Nemška levica je divja na vlado ter ji odpoveduje pokorščino. Nemško liberalno časopisje kritiči, da je vlada izdala nemške stranke Čehom in njihovim zaveznikom. Čehi seveda so veseli svoje moralne zmage, ker sicer bi bili prisiljeni takoj priti v obstrukcijo. To pa so ravno nameravali na levi, da bi vso krivdo zvrnili na Čeha, ako bi tretjeletniki ostali v službi čez 1. oktober.

Take blamaže vendar niso mogli mirno vtakniti v žep. Skušali so rešiti, kar je bilo še mogoče. Nemške stranke so bile sinoči pripravljene dovoliti samo 59.211 novincev, toda s pogojem, da se to zgodi potem zakona, a ne z resolucijo. S tem predlogom pa zopet Čehi niso bili zadovoljni. Tako se je sinoči razšla konferenca načelnikov brez gotovega sklepa.

Danes pred sejo so se soili posamezni klubi, da izjavijo svoja mnenja glede kompromisa. Nemška ljudska in napredna stranka na noben način nočeta prepustiti prednosti češkim poslancem, da bi obveljal Plačekov predlog. To bi bila sramota za nemške stranke, ki že štiri leta „vodijo“ vlado in zbornico. Istih misli so tudi ustavovorni veleposestniki. Krščanski socialisti pa so danes svoje zaveznike pustili na cedilu in se odločili za Plačekovo resolucijo, ker jim je samo na tem, da se odpuste tretjeletniki.

Ko predsednik ob 11. uri otvori sejo, so bile razmere popolnoma nejasne, ali zmagajo Čehi v tem boju za prednost ali zmagajo „nemške vladne stranke“. Zato zapisniki niso hiteli s čitanjem raznih novih predlogov in interpelacij, da morda še v zadnjem trenutku pade iz zraka rešilna misel. In to misel je nosil v glavi že od včeraj posl. Skene, ki je za g. predsednika večkrat „deus ex machina“. Zamišljen je korakal gori in doli, ko je posl. Daszynski nad dve uri govoril o dualizmu, militarizmu, parlamentarizmu in raznih drugih „izmih“.

V tem važnem in odločilnem trenutku pa se nenadoma zabrne kalejdoskop. Posl.

Iro in Choc namreč izjavita, da umakneta svoja nujna predloga in prepustita prednost Plačekovemu. Mnogi levičarji so kar iznenadeni, da Vsenemci podpirajo češki predlog. Walz kliše Vsenemcem: To ste lepi Neme! Se večji krik pa nastane, ko je nujnost Plačekovega predloga obveljala z dvetretjinsko večino.

Za nujnost je glasovala vsa desnica, Vsenemci, Italijani, soc. demokratje in kršč. socialisti. Vse je kazalo, da zmagajo Čehi s svojo zahtevo in podležejo tri nemške stranke. Tu pa gospod Skene vrže svojo „misel“ v zbornico, med množico, ki kriči in vpije, kakor gasilci ob požaru, pa nima ne vode, ne brizgalnice.

Ze včeraj je bila zbornica podobna „norišnici v tretjem nasprotju“, danes pa je bila pravi svetopisemski tohuvaohu, zmešnjava nad zmešnjavo. Sama svojeglavnost bivših ministrov in ministrskih kandidatov na levi hoče biti bolj vladna, nego vlada sama. Prikriti hoče svoj moralni poraz.

Posl. Skene namreč meni: Sprejme naj se Plačekov predlog, to je, tretjeletniki naj se brez ovinkov odpuste. Dalje pa naj se sprejme še zakon, ki vladi za leto dovoli 59.211 novincev. S tem je hotel ustreči levi in desnici. To pa je stara stvar, da končno tisti dobi po grbi, ki hoče miriti. In to je danes skušal miroljubni Skene. Češki radikali Klofač, Fresl in Choc so divjali kot besni proti predsedniku, ki je v nasprotju s poslovníkom vzel v razpravo posredovalni predlog posl. Skeneta. Levi čarji so se oglašali po vrsti in sklicujoč se na poslovník pobijali Skenetov predlog. Stvar je postajala že smešna. Ker je Skene in ne dr. pl. Derschatta ali dr. Gross stavil posredovalni predlog, zato naj pade pod mizo. Torej ne kaj, marveč kdo. Skene poslušata očitana na levi in desni, končno pa vstane in izjavi, da ni mislil nič hudega in da zato zataji svojo dobro misel.

Tako je bila muha v pajkovi mreži. Bati se je bilo vsled tega prepira, da tretjeletniki ostanejo v službi čez 1. oktober. Na to sta govorila glavna govornika Wolff in Dr. Fořt večinoma le o dualizmu.

Tretjeletniki odpuščeni.

Dunaj, 26. sept.

Svet se menda meša, sicer bi znani dogodki v Avstriji in na Ogrskem ne bili mogoči. Vse gre narobe, parlamentarizem tu in tam je postal naravnost smešen, in gotovi ljudje bi bili tudi državo že postavili na glavo, ko bi bilo mogoče. Toda bodimo pravični. Ali se v istini Barabas, Lengyel in Kubik, ali so Fresl, Choc in Klofač krivi, da njihovi glasoivi veljajo kot javno mnenje, da zaduše vsak odmev boljšega prepričanja, da sta parlamenta postala zabavišje za politične otroke? Teh zaslug si gotovo ti moške sami ne prisvajajo. Največja krivda zadeva pač one, ki so ustvarili ozračje, pripravili razmere, v katerih more odločevati le surova pest in polična fraza. Že desetletja so polagali polena na grmado, rušili avtoriteto, dušili vsako zaupanje v navadno previdnost, ki je potrebna človeku za dnevno življenje. Ustvarili so močvirje, iz katerega si ne znajo pomagati. In kako je vse to mogoče? Najnovejši slučaj nam pojasni vse, da je v istini resničen znani izrek švedskega državnika.

Lansko jesen v oktobru je vlada predložila državnemu zboru dve važni vprašanji, prvič, da se civilna lista zviša za dva milijona kron in drugič število novincev pomnoži okroglo za 20.000 mož. Obe zahtevi je vlada utemeljevala kot nujno potrebni. Dobro, ako pa so bili merodajni krogi o tem popolnoma prepričani in sta skoraj pred letom obe vladi parlamentoma predložili dotični predlogi, potem je bila tudi dolžnost obeh vlad, da sta enako postopali v teh važnih vprašanjih, ki sta bili ne sicer vzrok, pač pa povod divjim prizorom v obeh zbornicah. Pri nas v Avstriji so le skrajni radikali v zbornici in po ulicah vzdigali valj prah, na Ogrskem pa se je vzdignil ves madjarski narod, ko je čul glasove svojih zastopnikov od Barabasa na levi gori do grofa Apponyija na des-

nici. Nastal je vihar, ki je ustavil državni stroj. Civilna lista je hitro zginila z dnevnega reda, tem večji odpor je naraščal proti višjemu številu vojaških novincev. Avstrijska vlada je meseca svedčana spravila vse sile v boj za višje število novincev, katere je tudi dobila. Nemška levica, na čelu ji ljudska stranka, se je vpregla v vladni voz, ki so ga porivali poljski poslanci.

In na Ogrskem? Szell in Fejervary sta odletela s konja in grof Khuen je z mirnim srcem umaknil zahtevo vojnih krogov ter bi bil danes zadovoljen, ako dobi navadno število novincev.

Da je bila zmešnjava še večja, je vojno ministrstvo odredilo: Vojaki tretjeletniki služijo letos do novega leta.

Ta ukaz je vzbudil največjo nevoljo tudi v onih krogih, ki sicer ne prerajajo mušic. Vseposvobod se je razlegel glas: Tretjeletniki naj gredo domov, vojna uprava pa naj pokliče v službo navadno število, to je, 59.211 novincev. In samo raditega je dr. pl. Körber sklical državni zbor. Od srede do sinoči, so stranke v zbornici igrale „slepe miške“ in „črnege Petra“. Vsi brez izjeme so zahtevali, da morajo biti tretjeletniki odpuščeni, prepirali pa so se štiri dni, kdo naj gre „najnaprej“. Enkrat so bili Čehi prvi, enkrat dr. pl. Derschatta s svojo kohorto, končno so vsi skupaj drli na ulico pravil ljudem, da so rešili tretjeletnike nadaljne službe. Skušali so malo igrati „levico“ in „desnico“, pa ni šlo, ker so režiserji že pozabili svojo umetnost.

Konec štiridnevne komedije je bil, da je zbornica po pozni uri skoraj soglasno sprejela grofa Dziedzycekega predlog: „Vlada se pooblašča, da od potriebnih vojaških novincev pokliče v službo 59.024 mož. Večje število more pozneje dovoliti zakonodajstvo.“

Ker ima gosposka zbornica že v ponedeljek sejo, da reši to vprašanje, zato bode vojna uprava poskrbela, da tretjeletnike takoj odpusti in pokliče novince.

Državne podpore.

Vsled velikanskih povodenj, viharjev, toče in drugih uim je vlada dne 10. sept. določila 15 milijonov kron, da se razdeli po škodovanim po raznih deželah. To naredbo je vlada sedaj drž. zboru predložila v odobrenje. Sinoči se je pričela razprava.

Ker pa je oglašanih mnogo govornikov in je bila ura že 7, je predsednik ustregel želji nekaterih, da je seja še v ponedeljek.

Ogrska.

Ogrski državni zbor bo imel jutri zopet sejo. Imenom Košutove stranke bo govoril o Körberjevem govoru poslanec Polonyi, poslanec Bakonyi bo razpravljal zadevo vojakov tretjeletnikov, Merössy pa bo otvoril adresno debato. Poslanec Barabas bo na podlagi stenografskega zapisnika zahteval od poslancev Andrassy, Perczel, Rakovszky, Ivanka, Kammerer, Szöts in Borbely zadostneje, ker so ga ti poslanci radi njegovega vzklika proti kralju, psovali. Poslanca Andrassyja in Perczela je Barabas brzojavno prizval na dvoboj. V ljudski stranki je razpor. Rakovszky in Zichy bodeta baje izstopila iz stranke. Notranje ministrstvo je odredilo, da bodo davke pobirali državni uradi.

Bivši naučni minister Wlassics in fin. minister Lukacs sta se Khuenu zopet udala in stopita v novo ministrstvo. Baje bo v novem ministrstvu nov samo minister za Hrvatsko. Do jutri bo baje sestavljeno novo ministrstvo. Košutova stranka je sklenila, da v parlamentu Khuenu splh več ne pusti priti do besede.

»Pesti Naplo« poroča, da je od 65. pešpolka ušlo 18 vojakov. List navaja imena dotičnih vojakov. Kakor poroča »Magyar Ország« je v garnizijskem zaporu v Budimpešti 300 vojakov, ki so izjavili, da nočejo dalje služiti.

Vojni minister je izdal tajno naredbo, v kateri nagovarja uradnike raznih okrajev, naj agitirajo mej vojaškimi novinci za prostovoljni vstop k vojakom.

Iz besedila adresnega načrta ki ga je predložila Košutova neodvisna stranka v zadnji seji ogrske poslanske zbornice, prinašamo tu nekaj mest, ki dokazujejo, da načrt zametava načelo, da krona tvori konstitucijelen faktor. Po dolgem razlaganju bistva in zgodovine pogodbe beremo sledeče: „Uloga najvišjega vojnega gospoda je v ogrski ustavi neznana. Ogrska ustava se je razvila na podlagi pravne kontinuitete. Ta razvoj ni nikdar poznal težkih vezi nespremenljivosti zakonov in sedaj naznanja Vaše Veličanstvo proti tisočletnim naukom naše zgodovine v zapovedovalni obliki svojo voljo, da se naše postavne želje za razvoj armade ne bodo nikdar uresničile. Podlaga naše ustave je tudi to, da vsaka državna oblast izvira edino le iz studenca narodne volje, in tako so tudi pravice Veličanstva le od kralja oskrbovane pravice ljudstva. Ni nobenih pravic Veličanstva izven zakona ali nad zakonom. Naša dežela nima zakona, ki bi določal, da je narodni jezik v armadi odvisen od enostranske odločitve Vašega Veličanstva. Armadno povelje Vašega Veličanstva postavlja pravice vladarjeve v nasprotje s pravicami naroda. Naš narod se nikdar ni odrekel pravic, ki se tičejo armade. . . Ogrski kralj nima nobenih pravic, ki bi jih ne dobil od naroda, in tako ne more tudi o svojih kraljevskih pravicah ničesar odrediti brez narodovega dovoljenja, niti v prilog svojih naslednikov, kakor tudi Vaše Veličanstvo ni podedovalo vseh pravic od svojih prednikov, ampak dobilo jih je po ustavno-pravnem činu kronanja, inanguralnem diplomu, po prisegi od naroda samega. Ravno zaradi tega ne moremo priznati pravilnosti mnenja, da bi bila ogrska sveta krona le krona Vašega Veličanstva; kajti ogrska krona je narodova, s katero narod svojega kralja vsled svoje lastne pravice posvečuje za vrhovnega poglavarja samostojne ogrske države.“

Ministrski predsednik Khuen je včeraj došel na Dunaj ter je bil od cesarja sprejet v avdienci. Predložil je cesarju vojaški program nove vlade. Po Khuenu je cesar sprejel v avdienci Körberja. Ako bo do jutri sestavljeno novo ministrstvo, bo Khuen skušal pred zbornico razviti svoj program. Barabas namerava k svoji zadnji izjavi o kraljevi besedi podati jutri izjavo, ki pač ne bo mogla popraviti izgovorjenih besedij. Obenem izjavlja Barabas, da bo njegova frakcija, ako vlada ne dovoli madjarskega armadnega jezika, nadaljevala boj s skrajnimi sredstvi.

Ali bo vojna?

»Information« piše iz Sofije: Vkljub najnovejšim resnim vestem in v kljub vsem pripravam je gotovo, da vojne med Turčijo in Bolgarijo ne bo. Bolgarija vojne ne bo napovedala, ker se boji, da ne bi je Rusija okupirala in Rumunija za hrbtom napadla, Turčija pa tega tudi ne bo storila, ker se boji okupacije Makedonije od strani Avstrije, ki po besedah tukajšnjega (sofijskega) turškega komisarja Ali Feruh-beja čaka le ugodne prilike, da udre v Makedonijo. Poleg tega se boji Turčija, da bi Rusija lahko porabila priliko, da izkroca v Inadi ali Vaziliki svoj vojni kor, ki je v dveh ali treh dneh že pred carigradskimi zidovjem. Ne glede na ta ugibanja pa Turčija tudi ne uvideva potrebe vojne, ker bo tudi brez vojne zadušila vstaneke in umirila deželo, namreč s sistematičnim zatiranjem bolgarskega prebivalstva. To je najradikalnejše sredstvo in najboljša taktika, s katero se bo Turčija enkrat za vselej iznebila nadležnega bolgarskega elementa. Pri tej priliki bodi omejeno, da je bilo od tistega časa, ko se je vstaneke proklamiral (2. avgusta) pa do danes po poročilih notranje makedonske organizacije pomorjenih okoli 70.000 Bolgarov. Ako bo Evropa še nadalje pustila delati Turčiji, kar bo hotela, ne bo v kratkem času v Makedoniji nobenega Bolgara več. Pozicija Petrov Petkovega kabineta je vključ vsemu ropotanju opozicije utrjena in bo po volitvah brezdvomno še utrjena. Opora sedanje vlade je postopanje ruske diplomacije, ki intrigira proti knezu Ferdj

nandu. Tudi rusofilska stranka pod vodstvom ruskega agenta Bahmetjens se živahno giblje. Knez in njegova vlada poznata te intrige in se dobro varujeta.

Iz brzojavk.

Praga. Češki deželni zbor bo imel svojo otvoritveno sejo 29. t. m.

Dunaj. Državni poslanec dr. Herold je pisal načelniku mladošeskega kluba, da svoj mandat odloži. Baje se ne strinja s taktiko češkega kluba v drž. zboru.

Dunaj. Od verodostojne strani se poroča, da je izšel odlok vojne ministarstva, ki je odredil takojšnji odpust vojakov tretjeletnikov. Dotične brzojavke vojne ministarstva so že odposlane vojaškim poveljnikom.

Budimpešta. Vlada sklepe obč. odborov, ki so izjavili, da nočejo več pobirati davkov, razveljavlja kot protipostavne.

Belgrad. Razven poslanca Velikovića je umorjen tudi poslanec Ivan Filipović.

Belgrad. Razaodba proti častnikom zarotnikom se proglašuje še le danes v ponedeljek zvečer.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča, da je bolgarski knez Ferdinand prosil grofa Goluchovskega, da sme za časa bivanja grofa Lambsdorffa na Dunaju, poslati tja svojega zaupnika.

Dunaj. V dobro poučenih krogih govore, da je mej francosko in angleško vlado izgotovljen dogovor, ki ureja vse preporne točke glede kolonij. Angleška koncendira Francoski protektorat nad Marokkom, pod pogojem, da bo Tanger nevtraliziran. Francoska je zagotovila, da pusti Angležem prosto roko pri njihovi akciji proti ameriškim združenim državam.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. septembra.

Osebnosti.

Učitelj v Ratešah, okraj Radovljica, g. Jožef Gorenčan, je imenovan telovadnim učiteljem na tukajšnjem učiteljski. — Novo imenovani davčni kontrolor gosp. Ignacij Perhauz je iz Novega Mesta prestavljen v Črnomelj. — Absolvirana učiteljica gđ. Gabrijela Demelj je imenovana za učiteljico v Hotederšici.

40letnico ljubljanskega »Sokola«

so včeraj praznovali v »Narodnem Domu«. Dopoldne je bila slavnostna seja slabo obiskana. Govoril je dr. Tavčar o zgodovinskem razvitku »Sokola« v 40letni njegovi dobi. Držal se je še precej dostojnih mej in se izognil politikanstvu. Za njim je govorila Franja dr. Tavčarjeva v imenu ženskega telovadnega društva in poklonila zastavi bel trak. Potem je poročal dr. Viktor Murnik o bodoči vseslovensko-sokolski zvezi, naglašal potrebo te zveze in se spustil tudi nekoliko v notranji zgodovinski razvoj ljubljanskega in drugih slov. sokolskih društev. Za njim je prečital tajnik došle brzojavke. S tem je bila seja končana. Vdeležba od strani izvenljubljanskih sokolov je bila pičila. Društva ljubljanska se niso vdeležila zborovanja. Obed pri Auru je bil ponesrečen. Čuli nismo nobenih navduševalnih govorov. Igrala je meščanska godba. Telovadba je uspela imenitno. Pri telovadbi je bil dober občik, telovadilo je do 50 telovadcev pod načelstvom dr. Vikt. Murnika. Zvečer je bil komers slabo obiskan. Govorili so dr. Tavčar, ki je napil mestu Ljubljani in županu. Župan je napil ideji sokolski, dr. Triller zastavi sokolski, dr. Ravnikar ženstvu. Polo je trg. društvo »Merkur« in svirala meščanska godba. Češki Sokoli imajo navado, da pri takih slavnostih ne razpošiljajo vabil strankarski, ker s svojim delom laliko stopijo pred vsako narodno stranko. Ljubljanski »Sokol« je ob svoji 40letnici prezrl vse, kar ni takozvane »naprednonarodno«, ter je s tem zopet pokazal, da s svojo sokolsko idejo stopi le globoko v močvirju gnjilega slovenskega liberalizma in je izvestni gospodi najljubše, da ostane pri takih prilikah sama med seboj, ker se zaveda, da je malo komično nastopati v sokolski srajci in z od nemško slovenske zveze zvezanimi rokami. Dokler bo tako, nam nihče ne more zameriti, da smo s takim »Sokolom« v nasprotju, kajti nobeno društvo pri svojih prireditvah ne kaže tako očitno domačega strankarstva, kakor »Sokol«, katerega starosta je in ostane zvezan s ustanovitelji »Turnvereina«.

Obol el na očeh je znani mladinski pisatelj, nadučitelj Janko Leban ter bil

sprejet v tukajšnjo deželno bolnico. Ker ga zdravi izborni specialist dr. Bock, je upanje, da moč kmalu okreva, česar mu iz srca želimo.

Novo sv. mašo je pel včeraj v rojanski cerkvi pri Trstu d. g. Hadrijan Brumen.

Poročil se je v soboto g. Rudolf Lisec, železniški uradnik, z gospico Lujizo Nemec iz znane rodoljubne rodbine iz Nabežine.

Smrtna kosa. Dne 25. t. m. je umrl v Gorici previden svetotajski za umirajoče mediciner g. Valerij Černic iz St. Petra, sin pokojnega učitelja Vinkota Černica, v 26. letu svoje starosti.

Umril je v Trstu Srb Andrej Sirovič, ki se je poleg trgovine pečal tudi z zgodovino in filozofijo. V italijanskem jeziku je spisal lepo zgodovinsko delo »I martiri della Serbia« (Mučeniki Srbije).

Nehvaležnost je ... Navduševal je sebe in druge za novo Italijo vse življenje 65letni Tržačan Peter Mozetič. Sa celo svoje telo je nesel v nevarnost za blagor domovine Italije, in da bi koristil še več domovini, izdal je v Genovi list, kateremu je bil urednik in lastnik. Toliko se je revež trudil, a na stara leta dobil je ... plačilo. V Milanu sta »kibicirala« on in 45letni podpolkovnik Letizia pri igralcih na karte. »Kibica« sta se pri tem skregala in neustrašeni junak matere Italije, Letizia, oklofutal je »kibica« Mozetiča. Vrh tega prišlo je še do dvoboja, v katerem je bil Mozetič še ranjen. Pač nehvaležnost je plačilo ...

Novice iz Amerike. Umril je v Clevelandu rojak Franc Lužovec, doma iz Cerkljan na Gorenjskem. — Nova Domovina v Clevelandu je pričela izhajati trikrat na teden. — Železniški most se je podrl čez potok Wishing Creek pri Charlotte. Vlak je zadel 40 čevljev v globlino, 6 oseb je bilo ubitih, 25 težko ranjenih. — V Birminghamu so bili ustreljeni štirje jetniki, ko so poskušali pobegniti.

Učiteljska služba je razpisana v Krašnji.

V Savo padel in utonil je 80 let stari kočar Jernej Kalan iz Drulovk, ko je lovil pri Savi naplovljen les.

Veliko število gadov so zasledili pri gradbenih delih vodovala v Ribnici.

Velika eksplozija na Reki. V reški čistilnici petroleja se je dogodila v soboto velika eksplozija. Posamezni deli kotla so odleteli celo v mesto. Več sto šip je valed velikega poka pobitih. K sreči se ni ponesrečil noben človek.

Na Vestfalsko v samostan. V samostan »Ubogih frančiškank« v Olpe na Vestfalskem so se odpeljali danes jutraj tukajšnji rojakinja gospodična Leopoldina Meršol in Ana Zupanec, ter gospodična Mici Hojber s Koroškega. Mi jim želimo srečno pot in upamo, da se čim preje kot sestre sv. Frančiška povrnejo v svojo domovino.

V Kanalu je umrl v 83. letu svoje starosti vitez Fran Malnig, ki je bil župan v temu trgu 23 let.

Gibanje med prekmurskimi Slovenci. Prekmurski Slovenci in Hrvatje so izdali krasen »Kalendar svete familije« za l. 1904. Tiskan je bil v Juri (Győr). Koledar ima mnogo lepih slik, veliko leposlovnega berila.

Dante Alighieri. V soboto je zaključilo to društvo svoje zborovanje in sklenilo, da bo prihodnji občni zbor v Neapolju.

Italijanska zastava. »Popolo Istriano« je tako lepo opisoval v Trstu iz magistratnega stolpa razobešeno italijansko zastavo, da ga je državno pravdnštvo moralo zapleniti.

Zimski vojni red državnih železnic. Zimski vojni red na progi Ljubljana-Trbiž se s 1. oktobrom premeni v toliko, da odpadeta poletna vlaka, ki sta odhajala iz Ljubljane ob 5. uri jutraj in ob 1. uri 40 min. popoldne, ter prihajala v Ljubljano ob 8. uri 38 min., ozir. ob 10. uri 43 min. zvečer.

Mili gost v Trstu. Ako se tržaški neodrešenci dobro drže, prišel je v soboto pogledat v Trst Ricciotti Garibaldi. Iz Trsta se je odpeljal v Videm na zborovanje »Pro Trieste e Trento«.

Požar je bil včeraj na Sp. Berniku pri Cerkljah.

Lovska vest. Notarski kandidat g. Alojzij Pegan je včeraj v šmarnem lovišču ustrelil prvega ključača v tej lovski sezoni.

Tasta ubil. Pri sv. Magdaleni Sp. v tržaški okolici je vrtnar Josip Kocijančič ubil svojega tasta, 53letnega zidarja Luko Jurjeviča. Vzrok: rodbinski prepri.

Interpelacija posl. Prochazke glede zadnjih občinskih volitev v Trstu. V predvčerajšnji seji državnega zbora so posl. Prochazka in tovariši uložili novo

interpelacijo glede zadnjih občinskih volitev v Trstu, naslovljeno na ministrskega predsednika dr. Koerberja, kakor voditelja ministrstva za pravosodje.

Nov slovenski obrtnik v Trstu. Te dni otvori na Corsu, bližu lesnega trga, g. Dragotin Vejkot od Sv. Magdalene Spodnje svojo zlatarsko delavnico in prodajalnico.

Za zgradbo železnice v Marjino Celje se bo vršila komisija 8. in 13. oktobra.

Župna cerkev na Bledu. Da izpopolnimo sobotni nekoliko pohabljeni telegram o tej zadevi, je bila župna cerkev na Bledu v soboto opoldne dozidana do vrha, čemur je sledil seveda običajni velik »likof«. Obenem so jeli tesarji staviti in vezati ostrešje, ki bo, ako bo vreme ugodno, v štirinajstih dneh gotovo, nakar bodo začeli takoj kriti. Vse delo se je izvršilo doslej, hvala Bogu, brez najmanjše nesreče. Trdka Tönnies je delala hitro in solidno. Cerkev je dolga 39,28 metrov, široka 19,10 ter obeta biti krasna hiša božja.

Hrvatske novice. V Sarajevu se je vršil 20. in 22. septembra kongres dermatologov. — Slika svetega očeta je dovršil slikar Celestin Medović, ki zdaj dalje časa biva v Rimu. Sv. oče se je o sliki jako pohvalno izrazil. — Operni pevec Ernst Cammarota, ki je spomlad gostoval pri slov. »Glasbeni Matici« in pel ulogo sv. Frančiška, praznuje letos 25letnico kot član hrvatskega narodnega gledališa. — Umetniško razstavo v Zagrebu je dosedaj obiskalo 1200 oseb. Razstava vzbuja vseobčno pozornost. Nekateri slike domačih umetnikov so se tudi že prodale. — Požar je uničil v velebitskem pogorju vso imovino selinskega glavarja Mete Jusupa. Škoda znaša 25000 K.

Društvo laskih veučiliščnikov iz Istre in Trsta je imelo v Zadru sestanek. Lahi so izživali. Hrvati so jih pozvali na mir, vsled česar je prišlo do preprirov. Več Lahov je bilo aretiranih in en hrvatski absolvirani pravnik. — Shod je bil včeraj v Otočcu z dnevnim redom: 1. Financijelna in gospodarska samostanost Hrvatske. 2. Sloboda tiska in sestajanja. 3. Komunikacija Like in deljenje Gacke. — Obsojenici Cirkveništani. V Ogulinu sta bila obsojena vsled zadnjih demonstracij Mato Montanari in Alnos Erler in sicer oba na tri tedna ječe. — 30000 kron in 30000 gold. Iz Sarajeva pišejo: Bosanska vlada da pogorelec v Travniku 30000 K, a za dermatologe, ki so došli v Bosno 30000 gold. (60000 K). Kje je pravica? — Vlak je povozil blizu Novogradske soprogo Januša Szűcsa. Neozdravljiva bolezen jo je tirala v smrt. — Profesorjem na splitski realki sta imenovana Milan Bogović in Dušan Magjer; prvi je znan pod psevdonimom Xeres dela Marija kot hrvatski pesnik.

Poročil se je minulo sredo gospod Ivan Stupica, učitelj v Dražgošah, z gospico Ivanko Jelenc iz Dražgoš.

Kranjsko gimnazijo se je letos vpisalo 364 dijakov, in sicer v prvi razred 70, v drugi razred 58, v tretji razred 55, v četrti razred 47, v peti razred 48, v šestni razred 29, v sedmi razred 34 in v osmi razred 23 dijakov. Prvi trije razredi se bodo radi prevelikega števila učencev morali deliti. V šolskem letu 1900/1901 je bilo na tem zavodu 509, v 1901/1902 455 in v 1902/1903 389, letos pa jih je samo 364. — Zrelostni izpit na gimnaziju v Kranju je delalo v jesenskem terminu pet učencev; eden iz vseh predmetov, štirje pa samo iz enega. Napravili so ga vsi, in sicer: Andrej Klobučar, Josip Kodrič, Franc vitez pl. Premerstein, Frac Rozman in Anton Veber. Vseh abiturientov je bilo letos 25.

Ali je mogoče? — Nečuvno! V Devinu na Goriskem je bila veselica za otroški vrtec. In »Soča« je pred veselico prinesla vest pod gorenjim naslovom, v kateri se strastno zaganja proti duhovnom v Devinu, da so bili zoper to veselico, ki se je priredila v prid otroškemu vrtu. Seveda da je »Slov. Narod« to lažljivo vest z veliko slastjo ponatisnil, samo da je mogel zopet blatiiti duhovne, da so nasprotniki vsega koristnega in tudi slovenskega. Informirali smo se o tej »farški gonii«, kakor piše vse časti vredna »Soča«. V Devinu je bil letos misijon, v katerem so se župljanom gorko pokladala na srca sredstva, kako naj bi v dobrem vstrajali do konca. A liberalcem to ni po volji in kvarijo duše, kolikor morejo. Ziva rak-rana ondotnega prebivalstva so zlasti plesi, ki jih prirejajo lakomni krčmarji v kvar mladini. O tem bi znale kaj več povedati rojstne in poročne knjige. Da bi pa ta nesrečni ples dobil bolj nedolžno lice, ga znajo spojiti z dobrim namenom, kar jim je otroški vrtec in to — prav po načelu, kojega podkajajo duhovnom »namen posvečuje sredstva«. Potreben je otroški vrtec, a potrebnije je njegovo pametno vodstvo in pošteno zadržanje mladine na verski podlagi. In vrtcu na ljubo so priredili ples, ka-

kor da brez plesa ni mogoča druga veselica in bolj poštena zabava. Proti temu namreč, proti plesu, je gospod župnik dekan kakor tudi gospod kaplan svaril stariše in otroke, ker je v Devinu že od nekdaj kaj čudna navada, da stariši cele šolske otroke jemljejo s seboj na ples, katerim je vsaka udeležba strogo prepovedana po šolski postavi. Če tega noče vedeti devinski gospod učitelj, kateremu je šolski vrtec toliko pri srcu, mora vsaj duboven kot katehet po dolžnosti stopiti na noge. Hinc lacrimae illae et dies irae! Če so oni zavedni Devinci postojanka za slovenstvo s tem, da se ogibljejo, ker jim resnica ne diši in rojijo po krémah — potem nam žalostna majka Slava! Če nimajo od liberalnega društva »Ladije« družih privlačnih sil nego »obli-gaten« ples, pač ne bo Nostova rešila la-dija, marveč se bo potopila s slovenstvom in otroškim vrtom vred v valove sinje Adrije! Slovenstvo ima v Devinu edino pribežališče v cerkvi, kamor pa zavedni Slovenci ne hodijo, marveč Lahom prepuščajo prazne prostore. Saj so še celo petje in orgljanje odpovedali cerkvi. Če kje, veljajo tukaj besede: »Quem Deus perdere vult, dementat!« Žil, da svarilni glas ostaja prazen, glas vpi-jodega v puščavi!

Shod uradnikov državne železnice je bil v soboto v Hrušici na Gorenjskem. Sklenilo se je zahtevati, naj se 40 odstotkov staniarice vteje v penzijski zaklad. Sklenilo se je po delegatih udeležiti shoda državnih uradnikov, ki bo meseca oktobra na Dunaju.

Ljubljanske novice.

Šolske ure za obrtne vajence v Ljubljani. Deželni šolski svet je, kakor znano, določil, da se bode vršila obrtna nadalje-valna šola za obrtne vajence v sredah in sobotah popoldne od 6. ure nadalje in ne več v poznih večernih urah. Kovinski mojstri so proti temu sklepu protestirali in za njimi oglasili so se s protestom tudi krojaški mojstri. Včeraj je imela podružnica kovinskih delavcev pri Kendi v Židovskih ulicah zborovanje, katerega se je udeležilo poleg pomočnikov tudi veliko število vajencev. Na shodu niso samo protestirali proti protestom mojstrov, ampak so vajencem razlagali tudi soc. demokratični evangelij. Glavni govornik je bil sodrug Kocmur, ki se je vedel tako, kakor bi bil sklep dež. šolskega sveta soc. demokratična zasluga, dočim soc. demokrati za odpravo večernega pouka do tedaj niti prsta niso ganili. Kocmur je dejal, da mojstri s takimi protesti proti umestnemu sklepu dež. šolskega sklepa pripravljajo vajence za soc. demokratični boj. Popolnoma se strinjamo z njegovimi izjavami, da večerne šole ne vplivajo izobraževalno, pristavili pa bi še, da so tudi z moralnega stališča za vajence pogubne, ker se vajenci največ slabega privadijo v večernih urah pred in po šoli. S svojim protestom dani so si mojstri, dejal je sodrug Kocmur, sramotilen udarec v obraz in dokazali so, da ne razumejo niti najprimitivnejših kultur. Zadev. Njih protest je umazana grda dobičkaželjnost. Posebno je napadal Kocmur Tönnies, Žabkarja in Rebeke. S takimi sklepi, nadaljeval je govornik, agitirajo mojstri sami za socialne demokrate. Pozival je vajence, naj stopijo v vrste socialnih demokratov, kakor bi socialni demokrate bili tisti, katerim bi se imeli vajenci zabvaliti za uvedbo popoldanskih šolskih ur. Ko je še govoril sodrug Ivan Berdaja posebno proti velikemu številu vajencev pri posameznih mojstrih, ki »jemljejo vajence gor kot baba na plac krompir«, je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da pametna odredba deželnega šolskega sveta povse odvarja humanitarnim, pedagoškim in zdravstvenim zahtevam in da so mojstri ji ugovarjali le iz umazane dobičkaželjnosti. Resolucija ome-nja, da so tudi za učitelje pripravnejše popoldanske učne ure in da izmušeni učenci v večernih urah ne morejo slediti poduku. Najmanj pa se more odredbi deželnega šolskega sveta ugovarjati s socialnega stališča. Večerni poduk je smatrati za podaljšanje delavnega časa, torej za čezurno delo, ker se risarstva, modeliranja i. t. d. uči učenec tudi v korist svojemu mojestru. Večerni čas bodi določen za razvedrilo. Resolucija zaključuje: »Sklep deželnega šolskega sveta glede obiskovanja obrtnonadaljevalne šole radi vajencev naj se obdrži pravoveljavnim, pristojna oblastva pa naj poskrbe, da bodo podjetniki strogo izvrševali v tem oziru svoje dolžnosti, ker le s tem, da se da delavcu že v mladosti dovolj prilike za izobrazbo, je mogoč zdrav in koristen ljudski naraščaj. Obenem pa izreka shod g. g. podjetnikom radi njih protikulturnih, protisocialnih in naravnost barbaričnih zahtev, izvirajočih iz gole sebičnosti in dobičkaželjnosti svoje največje ogorčenje.« Resolucija je bila soglasno vsprejeta. Seveda bo tudi brez te resolucije ostal dež. šolski svet pri svojih sklepih, ker nima navede preklicavati svojih sklepov.

Shod prevoznikov. Včeraj popoldne se je vršil sešestanek prevoznikov v gostilni g. Blumauerja v Kolodvorskih ulicah, na katerem so udeležniki sklenili ustanoviti samostojno združenje. V ta

namen se je izvolil pripravljavni odbor, ki naj pripravi vse, da se zadruga zasnjuje. Dal Bog srečo!

Poročil se bo g. dr. Karol Hinterlechner z gđ. Ano Več. — Poročil se bo gozdni nadzornik g. Božidar Grill z g. Hedviko Posch.

Nov občni zbor gremija trgovcev bo dne 2. oktobra ob 3 uri dopoldne v mali dvorani »Mestnega Doma«. Opozarjamo na dotični inšert.

Novo pokopališče bo na ljubljanskem polju v obcni Stozice, tik poleg prostora, na katerem gospod Janša goji hmelj. Novo pokopališče bo veliko 20 oralov. Pod Martinovo cesto bodo pri železniškem prehodu napravili predor, da mrtvaških sprevodov ne bodo ovirali vlaki.

Samomor radi silne bede. Peter Mediš, cerkvenik pri sv. Kristofu, je včeraj dopoldne našel na novem pokopališču pri sv. Kristofu 61letnega pekoveškega pomočnika Franciška Ljubiča, mrtvega. Ljubič si je prežele žile na levi roki pod komolcem in izkravaval. Pri samomoru ci so našli palico, britev, pipec in 98 vin. denarja. Isti je bil doma iz Bruc pri Grosuplju in se je te dni povrnil iz Šajerskega. Reče je bil v skrajni bedi in je zadnji čas tudi beračil, da si je mogel kupiti kosček kruha. Umrl je v skrajni bedi in skrajnem obupu. — Z revolverja se streljajo bogatejši in ki imajo še denar za — kruh. Mož bi si pač ne končal življenja, ako bi imel starostno preskrbljenje. Kdo je torej kriv takih samomorov? — Ljubič si je žele trikrat prerezal. Našli so ga sedečega pod križem. Dva metra okolu njega so se poznali sledovi krvi. Ljubič je delal, dokler je mogel, na Hrvaškem.

Boj med Slovenci in Nemci. V Perle sovi gostilni so se danes po noči spoprijeli Slovenci in Nemci. Slednji so plesali, peli nemške pesmi in se vedli prav izživajoče. Navzoči Slovenci so se čutili izzivane in žaljene in so pozvali Nemce na odgovor, na kar je nastal prepir in pretep. Letele so klofute sem in tja. Poškodovan ni bil nihče.

Shod uradnikov južne železnice v Ljubljani. Včeraj se je vršil v Ljubljani IV. shod uradnikov južne železnice. Delegati so došli iz bližnjih in daljnih krajev, bilo bi jih pa še več, da ni bilo zadnjega viharja, ki je povzročil, da imajo mnogi železniški uradniki napornejše delo. Opazili smo na shodu, ki se je vršil na starem strelišču, katerega dvorano je tukajšnja podružnica lepo okrasila, delegate iz: Trentina, Bolzana, Ale, Inomosta, Beljaka, Maribora, Grada, Brucka, Dunajskega Novega Mesta, Möllinga, Dunaja, Trsta, Gorice. Predsednikom shoda je bil izvoljen gospod Meister, prvim podpredsednikom g. Spitzer. Predsednik je izrekel zahvalo tukajšnji podružnici za krasno prireditve in za dela, ki jih je imela s pripravami. Gospod Ohm pl. Januschovskij je pozdravil shod imenom uradnikov državne železnice. Nato je podala personalna unija svoje poročilo, v katerem toži, da ni mogla pri znanih razmerah doseči mnogih uspehov in se ji ne da niti potrebnih oficijelnih sej. Zborovalci so izrekli komisiji razne želje, posebno naj poizve, zakaj se vrše sedaj mnoge odpovedi brez napovedi vzroka. Poročevalec je opozarjal zborovalce, naj vse pritožbe naslove vedno osebno na kakega člana personalne komisije, ne pa na naslov personalne komisije, ako hočejo, da pritožba pride v prave roke. V podružnicah naj se vrši bojna organizacija. Čule so se mnoge pritožbe o protekcionizmu pri dopustih. Podružnica Spodnji Dravograd je stavila predlog, naj personalna komisija izposluje stipendije onim otrokom železniških uradnikov, ki študirajo v mestih. Baadenska podružnica je želela, naj se omogoči širši pristop k inteligenčni skušnji. — Shod je personalni komisiji izrekel zahvalo. Nato je podal svoje poročilo penzijski o d s e k. Komisiji se je naložilo, naj skrbi, da bodo penzijske razmere še ugodnejše. — Glede s'utbenih zadev se je obde tožilo nad prenapornim in predolgotravnim delom ter se je posebno apeliralo na odbor, naj preskrbi, da se bo v tej zadevi časopisje zavzelo za uradništvu južne železnice. — Radi draginje stanovanj se je predlagalo, naj društvo tudi izven Dunaja gradi uradniška stanovanja. — Nadalje je bil na dnevnem redu razgovor o zboljšanju plač ter se je zahtevalo, naj personalna komisija v tej zadevi oficijelno nastopi in da v oficijelni seji stavi direkcijske praktične predloge. Uradniki so zahtevali personalno doklado za ponočno delo in pavšal za uniforme v znesku 120 glid., ali pa 60 glid. na leto. — Nadalje so se čule pritožbe, da odreda sedaj uprava uradnikom kurivo. — Prihodnji shod bo v C el o v c u ali Beljaku. — Predlog, naj bi umirovljeni uradniki dobili enkrat na leto zase in za svojo rodbino proste vozne listke, se je vzel na znanje. — K zborovanju je bil povabljen tudi ljubljanski župan, ki pa ni prišel. Opravičil se je, da mora biti prisoten pri 40letnici »Sokolov«. — Od ljubljanskih časopisov sta bila zastopana »Laibacher Zeitung« in »Slovenec«.

Dvoboj stotnika Stuchly. O tem še poročajo: K dvoboju stotnika Stuchly - a z Bonisem je prišlo v Mokolcz mnogo radovednežev iz okolice. Dvoboj se je vršil v honvedski vojašnici. Ob določeni uri sta prišla dvobojevnik na določeno mesto. Sekundanta stotnikova sta bila nadporočnik Seidel in stotnik Boros, Boniseva sekundanta pa sta bila okrajni sodnik Demeter in sekcijski načelnik ogrskih drž. železnic Vidacs. Pet minut po eni uri se je začel dvoboj, pri kojem sta se dvobojevnika začeloma mirno a trdo spopadala. Pri šestem spopadu pa je stotnik Stuchly za trenutek izgubil moč in Bonis mu je prizadel precej hudo rano na prsih in trebuhu. Težko ranjen stotnik je močno krvavel ter se zgrudil na tla. Pričujoča zdravniška stano konstatirala nezmožnost nadaljnega bojevanja. — Dnes nam poročajo, da rana stotnika Stuchlyja ni tako nevarna, kakor se je začeloma mislilo. Včeraj je Stuchly že došel v Požun. Podal se je v vojašnico, kjer je izjavil, da lahko zopet nastopi službo. Stotnik Stuchly bo a l. oktobrom preostavljen h galskemu polku številka 45 v Przemyslu.

Prijet tat. Onega natakarija po imenu Adolf Mencin iz Ljubljane, o katerem smo poročali, da je odnesel lastnikom hotela »Sülbahna« v Gorici 118 K, so prijeli v Brezencu ter ga prenehajo v Gorico.

Napadeno dekle. Josip Jankovič hlapec pri Auerju v Wolfvih ulicah št. 12 na padel je včeraj zvečer na Karolinski zemlji Marijo Gabrovšček, delavko v predilnici. Na vpitje dekleta so pritekli ljudje, ki so dali Jankoviča aretovati.

Vročekrvi izvoščki. Danes sta se pred južnim kolodvorom dva izvoščka stepila do krvi. Konj se je ob pogledu na ta boj tudi razburil ter je razbil ves voz.

Hišo »Katol. tiskovnega društva« v Kopitarjevih ulicah so pričeli danes prezidavati. Povečali bodo prostore.

Najdena krava. Danes ponoči je našel redar na dvorišču na Marije Terezije cesti malo kravo (bušo), katera je bila ušla nekemu hrvaškemu trgovcu z živino, kateri je gnał več krav na sejem v Kranj. Krava se nahaja pri lastniku hleva na Marije Terezije cesti.

Matura na tukajšnji gimnaziji se je vršila v petek za A oddetek. Delalo jo je 16 maturantov. Izpit je prebilo 10 maturantov, 3 so reprobirani za 5 mesecev, 2 za eno leto, eden je pa med maturo odstopil. V soboto je delal B oddetek. Med 12 maturanti je bil samo eden reprobiran za celo leto, drugi so vsi napravili izpit.

Nezgoda v ljubljanskem »Pratru«. Friderik Jakole, 7 let star, sin postrežnice v Kolodvorskih ulicah št. 11, padel je včeraj popoldne v Lattermanovem drevoredu med vožnjo po zračni žici na tla in se tako po bil, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico. Nezgoda je zakrivil deček sam, ker je odpel varnostno napravo pri stolu, v katerem se je peljal po žici.

Žepna tatvina. Včeraj popoldne je v Lattermanovem drevoredu neznan uzmovič izmaknil kuharici Mariji Janovi, stanujoči v Josefínu, iz žepa denarnico, v kateri je imela 22 kron. — Šivilji Julijani Pleško, stanujoči na Starem trgu št. 22, sta bili okradeni dve srebrni zapestnici.

Ključarskega pomočnika pogrešajo. Ključarski pomočnik Franc Pečnik je dne 25. t. m. zjutraj odšel z doma in se do danes še ni vrnil. Pečnik je nekoliko umoboljen in si je mogoče kaj naredil.

Od biciklista povožena. Včeraj zjutraj je na franciskanskem mostu Jevnikarjev trgovski vajenec Karol Desgane povožil z biciklom 73 let staro vdovo Barbaro Dabelak iz Sp. Šške št. 139. Vseled padca na tla si je Barbara Dabelak zlomila palec na desni roki in odrla levo koleno in se udarila na čelo. Poškodovana je na desnem očesu slepa.

Izgubljeno in najdeno. Zidarski pomočnik Mihael Kos je izgubil danes po noči, ko se je vračal iz Šške domov, srebrno uro in srebrno veričico. — Na Dolenski cesti je našel včeraj magistratni sluga Filip Kotar srebrno zapestnico. — Delavka Roza Peternel, stanujoča na Trnovškem pristanu št. 26 je našla včeraj na dvorišču na Marije Terezije cesti št. 16 srebrno remotoar uro.

Vstaja na Balkanu.

Bolgarska vlada je odgovorila na sultanov irade, in sicer je dejal ministrski predsednik Petrov, da so sultanovi nasveti brez pomena, ako se tudi v resnici ne ustavi preganjanje Makedoncev. Irade pa bi bil moral tudi izraziti dovoljenje, da se ustanovi mešana komisija, v kateri bi bili Bolgarci, Grki in Rumunci.

Angleška vlada je po svojem zastopniku izjavila turški vladi, da Angleška ne bo podpirala ne Turčije ne Bolgarije, ako bi se upirali ali javno ali skrivno imenovanim reformam. Enako noto je dobila tudi bolgarska vlada.

Lord Balfour je pisal nadškofu v Cauterbury pismo, v katerem omenja razmere na Balkanu. V pismu pravi, da je Turčija glede reform res počasna in da se kaj rada iz-

ogiba, ali odgovornost ustašev tudi ni mala, ker oni so nastopili s silo, da izovejo silo. Da se pa te balkanske razmere povoljno rešijo, sta v to poklicani Avstro-ogrška in Rusija. Nobena druga država bi ne opravila doati na Balkanu, ako bi bile Avstrija in Rusija med seboj v sovraštvu in bi one ne posredovale.

Avstro-ogrška in ruska vlada sta Turčiji izjavili, kakor so tudi druge velesile izjavile po svojih zastopnikih, da velevali ostanejo pri svojem reformnem programu, kar je Turčija z zadovoljstvom potrdila.

Malo se upa tudi od pogajanj mej Bolgarijo in Turčijo. V S. S. ji namreč niso nič kaj zadovoljni z rusko politiko, ki je takorekoč naperjena proti Veliki Bolgariji in ki ne bo dopustila, da se nebolgarsko prebivalstvo v Makedoniji priklapi Bolgariji.

Iz Beograda se poroča, da so »Beogradske Novine« priobčile sultanov irade v posebni izdaji in da »Štampa« piše, da so se na srbski meji pojavile nove turške čete. »Beogradske Novine« tudi pišejo, da turške čete trpe v Makedoniji hud mraz, ker so samo napol napravljene, in da zato, da dobe obleko, ropajo med prebivalstvom.

Tako se poroča o turških nadaljnih grozovitostih. Mesto Monastir je polno samih vohunov, da ljudstvo ne sme prav nič govoriti o groznih dejanjih Turkov, ker ga drugače takoj zatožijo Hilmi paši in se dotičnik strogo kaznuje.

Oblasti pa zagotavljajo, da so storile stroge korake, da se ustaja uduši. Navadno so ti strogi koraki v tem, da — zažgo vasi bodisi bolgarske, grške ali rumunske. Turki hočejo tudi bolgarski vstaški odbor terorizirati. Vse to postopanje pa vzbuja med vstaši še večji odpor.

Turški vojaki prižigajo vasi. Tako so zažgali 250 hiš broječo vas Gherman, kmor so prebežali vstaši. Pred prihodom turških vojakov so vstaši vbežali v gore, na kar so turški vojaki obkolili vas in jo bombardirali. Osemsto oseb, možkih, ženskih in otroških je zgorelo ali pa so jih pobili vojaki, ko so hoteli ubežati. Petdeset otrok, v starosti od 5—10 let, so Turki vrgli v ple-nico in se norčevali iz muk nedolžnih žrtev.

V Zaberthiani (okraj Morikovo) so turški vojaki zažgali samostan in grško cerkev.

Vstaše, ki so bežali na gore Caimak-Čakava in Čakau, so turški vojaki obkolili. Pa vstaši so podkupili polkovnika, da se je s svojima dvema bataljonoma vrnil v Florino. Polkovnik pride pred vojaško sodišče. Taki Turki delajo mir in reformujejo!

Vstaški šef Boris Sarafov je rekel, da jako mnogo upa od bolgarsko-turške vojske v zimskem času. Turški vojaki ne bodo zmogli tolikega mraza v Makedoniji in bodo morali postati žrtve prehudega mraza vseh nedostatek hrane in obleke. Zaraditega bo v novemburnova velika vstaja, da bi vendar provocirali vojno. Turška poročila o poraženih vstaških četah so neresnična; turški vojaki so k večjemu usmrtili par zaostalih vstašev, do pravega boja z vstaškimi četami še nikdar prišlo ni.

Iz Nagy-Beeskereka na Ogrskem se poroča, da tajni agentje vstaškega vodje Sarafova agitirajo med ondi stanujočimi Bolgari in nabirajo ljudij za makedonsko vstajo. V soboto je policija v Nagy Beeskereku prijela nekega Milana Nikolajević iz Niša. On odločno taji to sumničenje, ali našli so pri njem sumljiva pisma kakor tudi fotografije Sarafova. Preiskave se nadaljujejo.

Turški bataljoni v Verisovici se uprejo, ako res veliko njih sorojakov obso dijo v prognanstvo v Malo Azijo. Vojaki so dejali, da se masšujejo nad Shemoi-pašo in nad kristijani. — V mnogih krajih Albanci preganjajo krščanske žendarme; mnogo žendarmov je ranjenih.

Vstaški boji se nadaljujejo v solunskem vilajetu, kjer je bilo neki 180 vstašev ubitih, in ne v monastirskem vilajetu, kakor smo preje poročali. A pripomniti moramo, da vsa ta poročila prihajajo iz turških virov, zato si tudi moremo misliti, zakaj si tako nasprotujejo.

Vstaški makedonski odbor je sklenil, da jame uporabljati anarhistična sredstva s podvojeno močjo napram tujcem. Vstaši so namreč v zadnjih dneh izgubili dokaj svojih ljudi in tudi njih up je šel po vodi, da intervenirajo velevali njim v prid.

V Drinopolju pride pred izvanredno sodišče 25 vstašev, ki so bili pripeljani iz Kirkkiliase. — Mnogo prebivalcev je zopet bežalo v Bolgarijo.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Gospodarja okradel. Friderik Urban, brivski pomočnik v Ljub-

ljani, je iz zaprte denarne pušice svojega gospodarja Aleksandra Gjuda vzel 88 kron. dnevnih dohodkov 4 K in 4 krone zaveznine. Obdolženec taji, da bi bilo v pušici 88 kron, marveč priznava, da je iz nje vzel le 52 kron. Sodni dvor ga je obsodil na tri mesece težke ječe. — Po krivem pričal Jaka Dimnik in mesarski hlapec Tone Paternoster iz Ljubljane sta videla v Ljubljani plavati sulca. Dimnik je vzel drg od mesarskega štanta in je sulca ubil. Zaradi tega imel se je Dimnik prestopka tatvine pred okrajnim sodiščem zagovarjati in tu je kot priča zaslišani Tone Paternoster izpovedal, da ni videl in da sploh ne ve, če je res Dimnik rbo udaril ali ne. Obdolženec priznana krivo pričevanje. Obsojen je bil na pet tednov ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Imenovan je profesorjem mehaniške tehnologije profesor Henrik Kraus iz Darmstadta. — Železniški minister v četrtem razredu. Pruski železniški minister Budde je napravil nedavno potovanje po pruskih železnicah. Vozil se je nepoznan v četrtem razredu, da se osebno prepriča o nedostatkih v tem razredu. — Nesreče z avtomobili. V Biarritzu se je avtomobil angleškega zdravnika Heddyja zadel v nek kmečki voz. Dr Heddy je pal pod voz in ostal na mestu mrtve. V Monakovem se je pri nesreči z avtomobilom poškodoval na glavi komik Girardi. — Stavkajo zidarji v Trgu (Feldkirchen) na Ogrskem. — Nesreče z avtomobili. V bližini Modene je zadel avtomobil, v katerem sta sedela knez in kneginja Borghese, v tri vozove in se popolnoma razbil. Voznik je težko ranjen. Knez in njegova soproga sta nepoškodovana. — Nesreča v gorah. Turist Frederik Groller iz Berna je na gori »Frawa Säckel« padel raz neko skalo in si zlomil obe roki. — Grozen umor. V nekem razupitem berolinskem predmestju se je zgodil grozen umor. Natakario Justin Grabowski so našli mrtvo s prezezanim grlom in tremi drugimi ranami. Zločina je sumljiv njen mož, ki ga je morala vzeti. — Nesreča na morju. Ob obali Northlumberland pri otokih Farne je zadel parnik »Sofija Anet« v šotsko ladijo »Isabella«. »Sofija« je padla na neko skalo, toda so jo zopet spravili v morje, kjer so jo pa potopili. Del moštva se je rešil, 14 ljudi je utonilo. — Samomor. V Vitavo je skočil in utonil odv. konc. dr. Flisinger v Pragi. — Meso podražiti nameravajo mesarji na Dunaju. Strajk med voditelji in krmari ladij na Eric jezeru je končan. Delavci so sklenili zopet stopiti v delo. — Na govorniškem odru a retiran je bil v petek zvečer v Berolinu pisatelj Hoy, ki je govoril o zlorabi justične uprave in pri tem justičnega ministra ostro napadal. Ko je Hoy v svojem izražanju pripomnil, da je minister zmožen, da prelomi postavo, se je dvignil nadzorujoči policijski uradnik in ga aretiral. — 40.000 stavkajočih. V državi Colorado je sklenilo 40.000 rudarjev stopiti v stavko, ako se jim ne dovoli 8urni delavnik in zvišanje plače.

Družba »Cunard-Line« za prevažanje potnikov med Trstom in New-Yorkom. »Cunard-Line« bo pričela mesečno potovanje od New Yorka mimo vseh luk sredozemskega morja, jadranskega morja in nazaj, in sicer koncem oktobra t. l. s parobrodom »Aurania« 7268 reg. ton in sledil mu bo parobrod »Carpathia« 13.555 reg. ton meseca novembra t. l. Ti parobrodi se ustavijo: v Gibraltaru, Algeriji, Neapolju, Palermo, Benetkah, Trstu in nazaj na Reki, Palermu, Neapolju, Algeriji, Gibraltaru in New Yorku. Popotovanje Trst-New-York bo trajalo 20 dni; celo potovanje tja in nazaj pa okoli šest tednov. Parobroda »Aurania« in »Carpathia« sta že dobro znana na atlantičnem morju in sta popolnoma primerna, sprejemati popotnike prvega, drugega in tretjega razreda, in na katerih bodo sedaj samo potniki drugega in tretjega razreda. Tretji razred ima kabine z 2 do 6 posteljami, veliko jedilnico in posebni foyer itd. Imenovana parobroda imata tudi brzojav brez žic po Marconijevem sistemu. Prvi odhod iz Trsta bo s parobrodom »Aurania« okoli 10. novembra t. l. in kasneje odide parobrod »Carpathia« okoli 15. decembra t. l.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 28. septembra. Čuje se, da bo kranjski deželni zbor imel zopet sejo prihodnji petek.

Dunaj, 28. sept. Iz Čakovarja se poroča, da se je včeraj med poslancem Breiterjem in Zelimskyjem vršil dvoboj. Oba nasprotnika sta trikrat vstrelila. Ranjen ni nihče. Razšla sta se v sov-

raštvo. Poslanec Breiter je danes prišel v zbornico.

Dunaj, 28. sept. Državnozborni češki klub je sprejel tri resolucije, v katerih protestira proti zapostavljanju češkega jezika pri nekaterih sodnijah in proti protekcijoniranju nemških uradnikov.

Dunaj, 28. sept. Danes popoldne ob pol 3. uri je bilo izredno zasedanje drž. zbora zaključeno. Začetkom se je ministrski predsednik odgovoril na več interpelacij. Po seji gosposke zbornice se naznani odgovodev. Gosposka zbornica še nadaljuje razpravo v predlogih za pomoč po elementarnih nesrečah prizadetim, ker v soboto radi velikega števila govornikov ni mogla zaključiti razprave.

Budimpešta, 28. septem. Stotnik Edmund Lipcsey in njegov sin nadporočnik Viktor Lipcsey sta prišla v Szatmarn v urad mestnega uradnika Aleksandra Bathyaja ter sta mu sedem smrtnih ran s sabljama zadala. Bathy umira. Bathy je bil Lipcseyjev zet ter je svoji ženi postal nezvest.

Budimpešta, 28. sept. Hedervary je včeraj cesarju poročal o svojem delu za sestavo novega ministrstva. Zvečer ob 7. uri se je zopet vrnil v Budimpešto. Od kolodvora se je peljal v palačo ministrskega predsedstva, kjer je sprejel več obiskov. Dne 30. t. mes. pride Khuen zopet na Dunaj k sprejemu ruskega carja.

Budimpešta, 28. sept. Listi pravijo, da namerava kralj sedanji ogrski državni zbor razpustiti, ako se bodo jutri ponavljali v zbornici škandali. Khuen bo vodil nove volitve.

Belgrad, 28. septembra. Radikalni listi pravijo, da namerava Avstrija Srbijo okupirati, ako bi se zopet pojavil upor med častniki. Nemčija in Angleška sta pritrdili avstrijskemu načrtu, Rusija, Francoska in Italija pa ne.

Belgrad, 28. septembra. V Dubnami Mea so našli umorjenega žida Pariadesa, ki je zakladal srbsko armado z živili in je imel pri vojnem ministrstvu veliko tirjatev.

Belgrad, 28. septem. Sin kralja Petra, princ Aleksander, se ne vrne v Petrograd. Tudi princ Paul ostane v Belemgradu. Naučni minister je dobil nalog, naj preskrbi primerne učiteljske moči.

Dunajska borza

dné 26. septembra

Skupni državni dolg v notah	99 70
Skupni državni dolg v srebru	99 50
Avstrijska zlata renta 4%	119 30
Avstrijska kronska renta 4%	99 83
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	91 40
Ogrska zlata renta 4%	117 65
Ogrska kronska renta 4%	96 50
Ogrska inv. renta 3 1/2%	88 15
Avstro-ogrski bančne delnice	15 75
Kreditne delnice	640 50
London vista	239 27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 37 1/2
20 mark	23 48
20 frankov	19 64
Italijanski bankovci	96 10
C. kr. cekini	11 34

Služba

organista in cerkvenika

se razpisuje v Dolenjem Logatcu pri cerkvi sv. Nikolaja.

Plače je nekaj nad 600 kron in prosto stanovanje z dvema sobama in kuhinjo.

Oženjeni imajo prednost. 1368 6-1

Župni urad v Logatcu,

dné 27. septembra 1903.

Josip Lavrič,

župnik.

Mejnarodna panorama

Pogačarjev trg.

Ta teden

RIM

in Nj. svetost papež Leon XIII.

Vabilo

Ker ni bil na dan 25. septembra t. l. sklicani redni občni zbor gremija trgovcev v Ljubljani sklepčen radi prepičle udeležbe članov, sklicuje podpisani načelnik

nov občni zbor

na dan 2. oktobra 1903 ob treh popoldne v mali dvorani „Mestnega doma“

z istim dnevnim redom.

Pripomni se, da je zbor v smislu društvenih pravil sedaj sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Gremij trgovcev v Ljubljani,
dné 26. septembra 1903.

Načelnik: 1274 1-1

Leopold Bürger.

ALOJZIJ LUZNIK
na Vrhniku pri Ljubljani preskruje dobre harmonije

domačega in ameriškega sestava, glasovirje in pianino. 264 *

Dajó se tudi na obroko! Na zahtevanje se pošilja cenik brezplačno.

Novo! Za bališča in domačo Novo!

Platno poljubne širine, namizno perilo, garniture z votlim robom (jaur), bele in barvane, brisače, brisalnice, roboi, šifoni, gradli, beli barhentli itd. Švicarske vezenine za oblačilno in posteljno perilo. Velika izbira, najboljše kakovosti, najnižje cene

priporoča specialna trgovina perila

1256 3-2

Anton Šarc,

Ljubljana, Sv. Pefra cesta št. 8.

Vzorci se radevolje določajo.

Iskrena zahvala

vsem p. n. dragim prijateljem, ki so se povodom odlikovanja moje nevrednosti spominjali.

1267 1-1

Topliški.

Pleskarska in v to stroko všteto se stavbena in pohištvena dela

izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence 13 11-2

Razpisana je služba 1269 3-1

organista in cerkvenika

v Šempetru pri Novem mestu.

Poročila daje cerkveno predstojništvo.

Krojaškega pomočnika

takoj sprejme na veliko delo

A. Pretnar,

krojaški mojster na Savi pri Jesenicah

(Gorenjsko.) 1266 3-1

Sukneno blago

za vsako potrebo se prodajajo v vsaki kakovosti in

največji izberi najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Sukneni ostanki po zelo nizki ceni.

Vzorci se pošiljajo na vse strani brezplačno.

C. kr. konc. zasebni učni zavod za ženska ročna dela.

Imeteljica: gospa Luiza Müllner, Ljubljana, Bleiweissova cesta 13, pritličje.

Učni predmeti: Temeljiti praktični pouk v prirezavanju in izgotavljanju oblek za dame in otroke; izdelovanje vseh vrst perila; belo, barvano in umetno vezenje. Slikanje z iglo in vžiganjem.

Pričetek tečajev dné 1. oktobra.

Natačnje se poizvé vsak dan od 10.—12. ure popoldne in od 2.—4. popoldne, kakor tudi potom prospektov.

1270 3-1

Predstojnica.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice števil. 9

uljudno naznanjata, da je za prihodnjo sezono

novosti v konfekciji

za dame

v veliki izbiri v zalogi.

Ravno tako so tudi

1200 6-6

obleke za gospode in dečke

popolnoma na novo sortirane in posebno opozarjata na zelo praktične

obleke za šolarje.

Vsaki obleki so pridejane krpe.